

Muita hankkeita, harjoituksia ja aineistoja segregaaation, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoista

Tähän aineistoon on koottu Potentiaali-hankkeen toimesta muiden hankkeiden ja toimijoiden tuottamia opettajille ja ohjaajille suunnattuja harjoituksia ja aineistoja segregaaation, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoista. Listan lopusta löytyy myös julkaisuja, artikkeleita sekä verkkosivuja, joiden avulla voit syventyä edellä mainittuihin aihealueisiin.

Aineistojen esittelytekstit ovat hankkeiden nettisivuilta.

Potentiaali-hankkeen opettajille ja ohjaajille suunnatut materiaalit löydät täältä:

<https://www.potentiaalihanke.fi/materiaalit>

Potentiaali-hankkeen julkaisut löydät täältä: <https://www.potentiaalihanke.fi/julkaisut>

Listan sisältö

1. Harjoituksia ja oppaita	2
1.1. Tasa-arvo ja segregaaatio opetuksessa ja ohjauksessa	2
1.2. Yhdenvertaisuus opetuksessa ja ohjauksessa	5
1.3. Kulttuuritietoisuus ja antirasismi opetuksessa ja ohjauksessa	7
1.4. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	8
2. Muita hankkeita liittyen segregaaatioon, opetukseen ja ohjaukseen	10
3. Lukusuosituksia	11
3.1. Koulutuksen ja työmarkkinoiden segregaaatio	11
3.2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus opetuksessa ja ohjauksessa	12
3.3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	13
3.4. Kulttuuritietoisuus ja antirasismi	14
3.5. Sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus	14

1. Harjoituksia ja oppaita

1.1. Tasa-arvo ja segregaatio opetuksessa ja ohjauksessa

Naiset tasa-arvoisesti uralle – NAU-hankkeen työkalut (2020–2022)

Hankkeessa luodaan korkeakoulutukseen ja työelämään pysyvää kulttuuria, joka mahdollistaa rakenteellisesta epätasa-arvosta keskustelemisen ja siihen liittyvien ongelmien korjaamisen. Hankkeen kohderyhmiä ovat kohdealojen naispuoliset korkeakouluopiskelijat ja korkeakouluista valmistuneet, korkeakoulujen opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä hankkeeseen osallistuvat työnantajat ja niiden henkilöstö. Hankkeessa on kehitetty työkaluja niin opettajille, opiskelijoille kuin työnantajille.

Tutustu hankkeen työkaluihin täältä: <https://tasaarvoisestiuralle.fi/tyokaluja/>

Toteuttajat: Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT, Tekniikan akateemiset TEK, Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto

Tasa-arvo tutuksi (2019–2022)

Tasa-arvo tutuksi -hanke tähtää sukupuolten välisen segregaation vähentämiseen, tasa-arvon edistämiseen sekä toisen asteen opiskelijamäärien lisäämiseen hakija- ja/tai työvoimapulasta kärsiville ammattialoille. Hankkeessa on toteutettu videoita opiskelijatarinoista. Videoita voi hyödyntää opetuksessa ja ohjauksessa.

Tutustu hankkeeseen ja hankkeen videoihin täältä: <https://www.osao.fi/hankkeet/tasa-arvo-tutuksi/#:~:text=Tasa%2Darvo%20tutuksi%20%2Dhankkeessa%20t%C3%A4ht%C3%A4%C3%A4mme,ja%2Ftai%20ty%C3%B6voimapulasta%20k%C3%A4rsiville%20ammattialoille>

Toteuttajat: Koulutuskuntayhtymä OSAO

Sinä osaat! Tytöt ja teknologia -hankkeen opetusmateriaalit (2020)

Hankkeen tavoitteena on edistää tyttöjen hakeutumista teknologia-alalle. Hankkeessa lisätään tietoa ja positiivisia mielikuvia tekniikka- ja teknologia-aloista tyttöjen keskuudessa.

Tutustu hankkeen opetus- ja ohjausmateriaaliin täältä: <https://www.sinaosaat.fi/opettajille>

Toteuttajat: Oulun Ammattikorkeakoulu, Koulutusavain Oy.

SEGLI-hankkeen koulutusaineisto (2019)

Segli-hanke on tasa-arvon edistäminen ja segregaaation lieventäminen koulutuksessa ja työelämässä - kehittämishanke. Hankkeen parissa on toteutettu koulutusaineisto: Sukupuolenmukaisen segregaaation syyt ja keinoja segregaaation lieventämiseksi. Aineisto on tarkoitettu ensisijaisesti aikuiskoulutukseen, esimerkiksi puheenvuoroihin opettajille tai muulle oppilaitosten henkilöstölle.

Tutustu koulutusaineistoon täältä: <https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/3/8/koulutusaineisto-sukupuolenmukaisen-segregaaation-syyt-ja-keinoja-segregaaation-lieventmiseksi>

SEGLI-hankkeen toimenpidesuositukset segregaaation (2019) lieventämiseksi:
<https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/2/14/toimenpidesuositukset-segregaaation-lieventmiseksi>

Toteuttajat: WOM, Koulutusavain Oy

Roolipeli – Koulutusmateriaalit (2018–2022)

Roolipeli-hankkeen tavoitteena on muuttaa niiden ammattilaisten toimintaa, jotka työskentelevät koulutus- ja työuravalintojaan tekevien nuorten kanssa. Keskeisiä hankkeen kohderyhmiä ovat opettajat, oppilaanohjaajat, nuorisotyöntekijät, ohjauspalveluissa työskentelevät ammattilaiset sekä nuorten harrastusohjaajat. Hankkeessa on julkaistu sukupuolisegregatiota käsitteleviä ja purkavia käytännön harjoituksia, menetelmiä ja toimintamalleja kasvattajien, opettajien ja ohjaajien käyttöön. Suurin osa menetelmistä on tarkoitettu nuorille, mutta mukana on myös aikuiskoulutukseen tai organisaatioiden kehittämiseen sopivia menetelmiä.

Tutustu hankkeen materiaaleihin täältä:
<https://lab.fi/fi/projekti/roolipeli?fbclid=IwAR2iqNhg7GY2TwzbrABAnK7jVg8qkfxvdofmuh0zLzSDT-hDwcCgAHwaoBo>

Toteuttaja: LAB-ammattikorkeakoulu

Peliklaani-hankkeen pelilliset menetelmät (2021)

Hanke pyrkii lieventämään koulutus- ja työurien sukupuolenmukaista eriytymistä sekä muuttamaan työelämän asenneilmapiiriä tasa-arvoisempaan suuntaan. Hankkeessa käytetyt luovat ja pelilliset menetelmät edistävät työnhakijaryhmien valmiuksia toimia työelämässä. Kohderyhminä ovat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat sekä osatyökykyiset henkilöt. Erityisesti hankkeessa pyritään vahvistamaan syrjäytymisvaarassa olevien miesten työnhakutaitoja ja työelämävalmiuksia.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tutustu menetelmiin täältä: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/pelikkaani-osallisuutta-luovilla-ja-pelillisilla-menetelmilla/>

Toteuttajat: Kaakkois-Suomen ammattikoulu, Xamk

Unelmoi isosti! (2021)

Unelmoi isosti! on Turun, Vantaan ja Espoon kaupunkien yhteiskampanja, joka innostaa eri taustoista tulevia nuoria jahtaamaan unelmiaan ja soveltamaan peruskoulussa opittuja taitoja ja vahvuuksia alanvalintaan.

Unelmoi isosti -videot (2021): <https://www.youtube.com/playlist?list=PLjTNfyum-NKkkpoFgQRFRugHpJZpefFVI>

Toteuttajat: Turun kaupunki, Vantaan kaupunki, Espoon kaupunki

Kaikkien Amis - Työkalupakki (2020)

Kaikkien Amis-hankkeessa laitetaan ammattikoulujen sukupuolinormit remonttiin. Työkalupakista löydät ammattikoulun opettajille suunnattua materiaalia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä.

Tutustu työkalupakkiin täältä: <https://kaikkienamis.fi/tyokalupakki/>

Toteuttaja: Ekvalita

Tasa-arvokasvatuksessa - Työkalupakki (2022)

Tasa-arvokasvatuksessa -portaali tukee henkilökunnan tasa-arvotyötä oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa. Tasa-arvokasvatuksessa-sivustolta löydät opettajille suunnattuja tasa-arvotyökaluja opetuksen eri asteille.

Tutustu sivuston aineenopettajille suunnattuihin työkaluihin täältä: <https://tasa-arvokasvatuksessa.fi/aineenopettaja-tyokalupakki/>

Toteuttajat: Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, Ekvalita

Ruuti-hankkeen materiaalit opettajille ja ohjaajille (2020)

Ruuti-hankkeessa kehitettiin sukupuolisensitiivisen ohjauksen, valmentamisen ja valmentautumisen malleja opettajille, ohjaajille, työpaikoille, esimiehille ja valmentautujille.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Tutustu hankkeen materiaaleihin täältä: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/ruuti-sukupuolisensitiiviset-ura-ja-tyopaikkaohjauksen-mallit/>

Toteuttajat: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Kouvolan seudun ammattiopisto ja Aikuiskoulutus Taitaja.

Tämä Elämä - Työkalupakki (2019)

Sivustolta löydät työkaluja nuorten kanssa toimimiseen ja ryhmän ohjaamiseen. Työkalupakkia suunniteltaessa huomio kiinnitettiin nivelvaiheessa oleviin nuoriin. Materiaalista on yritetty tehdä sellaista, että se soveltuu moninaisten oppijoiden käyttöön. Osa teemoista liittyy yläkoulun opinto-ohjaukseen, mutta harjoitukset käyvät yhtä lailla yläkoulun muiden oppiaineiden värittämiseen tai nuorisotyön ryhmäohjauksen tueksi.

Tutustu työkalupakkiin täältä: <https://www.tamaelama.fi/>

Toteuttajat: Metropolia Ammattikorkeakoulu, Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto ja Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri 2020

Osata – Osaamispolkuja tulevaisuuteen – Sampo-ohjaussivusto (2019)

OSATA-hankkeen tavoitteena oli toteuttaa ammatillisille oppilaitoksille toimintamalli, jolla osaamisidentiteetin kehittymistä tuetaan opintojen alkuvaiheesta lähtien, jatkokoulutusvalintaan ja työelämään siirtymiseen saakka. Sampo on sivusto, jolta löydät materiaaleja muun muassa ammatillisen koulutuksen Yhteisten tutkinnon osien [Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet](#) osa-alueen toteuttamista varten.

Tutustu ohjaussivustoon täältä: <https://osaamismatkalla.fi/sampo/>

Toteuttajat: Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus (koordinoija), Hämeen ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö, Raahen koulutuskuntayhtymä Brahe, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu ja Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia.

1.2. Yhdenvertaisuus opetuksessa ja ohjauksessa

Tunnista ja puutu -oppituntimateriaali (2021)

Oppitunnin tavoitteena on lisätä nuorten oikeustietoisuutta syrjintään liittyen. Tällä tarkoitetaan sitä, että oppilas tietää, mitä syrjintä on ja tunnistaa syrjintää sellaista kohdatessaan. Tämän lisäksi hän oppii,

kenellä on vastuu puuttua, ja mistä syrjintätapauksen selvittämiseen saa apua. Materiaali on tarkoitettu ensisijaisesti yläkouluihin (luokat 7–9), mutta on sovellettavissa myös muunlaisille ryhmille.

Tutustu oppituntimateriaaliin täältä: <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeuskasvatus/ihmisoikeudet-opetuksessa/tunnista-puutu-oppituntimateriaali/>

Toteuttaja: Ihmisoikeusliitto

Spotti - opinto-ohjausta selkokielellä (2022)

Spotti on materiaali oppilaanohjauksen ja opinto-ohjauksen ammattilaisten käyttöön. Selkokieliset tekstit, tehtävät ja harjoitukset on suunnattu niin peruskoulun, nivelvaiheen valmentavan koulutuksen kuin toisen asteen oppijoille, jotka tarvitsevat erityistä tukea opinnoissaan. Materiaalia voi hyödyntää myös sellaisten opiskelijoiden ohjauksessa, joiden kotikieli ei ole suomi.

Tutustu materiaaliin täältä:

https://www.opike.fi/?mod=products&pid=515&fbclid=IwAR3XfuEeh_YT13wuFwvvNT-K6rxQq6U7J48O8fDpvs-TZflviHXqMfHuxxQ

Toteuttajat: Kehitysvammaliitto ry, Opike

Syrjimätön kieli -opas (2022)

Syrjimättömällä kielellä tarkoitetaan sellaista kieltä, joka kunnioittaa kaikkien ihmisarvoa. Opas tarjoaa neuvoja ja välineitä erilaisten ihmisten kunnioittavaan kohtaamiseen. Opas perustelee, miksi syrjimätön kieli on ei vain tärkeää vaan välttämätöntä.

Lataa opas täältä: <https://www.ksl.fi/julkaisut/syrjimaton-kieli/>

Toteuttaja: KSL Opintokeskus.

Sateenkaari oppilaitoksessa – Opas sateenkaarevasta yhdenvertaisuudesta ja turvallisemmasta toimintakulttuurista (2021)

Setan oppaassa on hyödynnetty sekä sateenkaarinuorten kokemusperäistä tietoa että tietoja ja tuloksia sateenkaarinuoria koskevista kyselyistä ja tutkimuksista. Oppaan tavoitteena on auttaa koulun henkilökuntaa luomaan oppimisympäristö, jossa myös sateenkaarinuoret voivat keskittyä oppimiseen.

Tutustu oppaaseen täältä: <https://seta.fi/tue/kouluopas/>

Toteuttaja: Seta

Älä olet! Normit Nurin! -opas (2013)

Normikriittinen käsikirja yhdenvertaisuudesta, syrjinnän vastustamisesta ja vapaudesta olla oma itsensä.

Tutustu oppaaseen täältä:

https://www.dropbox.com/s/bfgw8cddd30vtkp/NORMIT_NURIN.pdf?dl=0%C2%A0https://seta.fi/2013/12/11/jarjestot-vaativat-yhdenvertaisuuden-vallankumouksen-oppilaitoksiin/

Toteuttajat: Seta ry, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry, Suomen Lukiolaisten Liitto SLL ry, Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

1.3. Kulttuuritietoisuus ja antirasismi opetuksessa ja ohjauksessa

Dived-hanke - Kulttuuritietoisia käytänteitä opettajille (2017–2020)

DivED on kieli- ja kulttuuritietoisuuden opettajuuden ja opettajankoulutuksen kehittämishanke, ja sen rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö. Hanke kehitti kieli- ja kulttuuritietoisuuden opetuksen toimintakulttuuria ja osaamista sekä opettajankoulutuksessa että perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opettajien parissa.

Tutustu materiaaliin kulttuuritietoisia käytänteitä opettajille täältä: <https://dived.fi/kulttuuritietoisia-kaytanteita-opettajille/>

Toteuttajat: Turun yliopisto, Lapin yliopisto, Oulun yliopisto, Tampereen yliopisto, Åbo Akademi, Vasa Diakonia-ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu

Kepeli – Innostu ammasteista (2017)

Kepeli – Kotoutumista kehollisilla ja pelillisillä menetelmillä -hankkeessa (2016–18) koottiin olemassa olevia ja kehitettiin uusia kotoutumista edistäviä harjoitteita. Kepelin harjoitteet soveltuvat erityisesti maahanmuuttajaryhmille, joissa suomen kielitaito ei ole vielä vahva ja monet ovat kotoutumispolkunsa alkuvaiheessa. Innostu-ammasteista harjoitteesta tutkitaan kuvakorttien avulla sukupuolirooleja ja niiden vaikutusta työelämässä. Lisäksi opiskellaan neuvottelu- ja perustelutaitoja.

Tutustu harjoitukseen täältä: http://kepelimetropolia.fi/harjoitteet_post/innostu-ammasteista/

Toteuttajat: Metropolia Ammattikorkeakoulu, African Care, Pro-tukipiste ja Urheiluopisto Kisakeskus.

Muiden mediasta meidän mediaksi - Kulttuurisensitiivisen mediakasvatuksen opas (2021)

Oppaassa esitellään käytännön menetelmiä ja annetaan eväitä nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille. Oppaan lisäksi sivulta löytyy lisäksi sen jälkeen tuotettuja materiaaleja, kuten nuorten median parissa työskentelevien ammattilaisten haastatteluvideo ja mediakysely nuorille. Materiaali tukee mediakasvatusta ja kulttuurisensitiivistä työtettä.

Tutustu oppaaseen täältä: https://mediakasvatus.fi/materiaali/muiden-mediasta-meidan-mediaksi-materiaali/?fbclid=IwAR1sli_d_rNFwRZEwyVDISIPNVfAid8K9yPvmStvBFT0Ei5OwdxK1F67YQE

Toteuttajat: Mediakasvatusseura, Pakolaisnuorten tuki

Dihtosis-oppimateriaalit saamelaisuuden käsittelyyn (2020)

Saamelaiskulttuuria voi aiheena nostaa esille monilla eri oppitunneilla. Aihe sopii käsiteltäväksi niin yhteiskuntaopin ja historian kuin esimerkiksi maantiedon, äidinkielen, musiikin tai käsityön tunneilla.

Tutustu materiaaliin täältä: <https://www.nuortenakatemia.fi/oppimateriaalit/dihtosis-oppimateriaalit-saamelaisuuden-kasittelyyn/>

Toteuttaja: Nuorten Akatemia

1.4. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa (2022)

Opetushallitus on koonnut materiaalia oppilaitosten tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitteluun.

Tutustu materiaaliin täältä: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa>

Toteuttaja: Opetushallitus

Tasa-arvokompassi - Työkalu Tasa-arvo- ja Yhdenvertaisuustyöhön perusopetuksessa (2019)

Tasa-arvokompassin avulla on mahdollista laatia tai päivittää oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja säännöllisesti käytettynä oppilaitokset pystyvät sen avulla seuraamaan oman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyönsä etenemistä. Kompassin avulla tehty arviointi kannattaakin liittää osaksi oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia.

Tutustu tasa-arvokompassiin täältä: <https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-OPPILAITOS.pdf>

Toteuttaja: Rauhankasvatusinstituutti ry

SetStop-hanke - Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu (2017–2019)

Hankkeessa tuotetaan Suomen opettajankoulutuksia varten oppisisältöjä ja -materiaaleja, sekä kehitetään toiminnallisia malleja, jotta sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät ongelmat olisi mahdollista tunnistaa paremmin ja jotta niihin pystyttäisiin puuttumaan nopeammin ja tehokkaammin.

Tutustu hankkeessa kehitettyyn materiaaliin toiminnallisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta täällä:

https://setstop.files.wordpress.com/2019/10/setstop_toiminnallinen_tasa-arvo_oppimateriaali.pdf

Toteuttajat: Oulun, Lapin, Helsingin, Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopistot sekä Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tasa-arvokasvatuksessa - Tasa-arvosuunnitelma koulussa (2022)

Tasa-arvokasvatuksessa.fi tukee henkilökunnan tasa-arvotyötä oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa. Tasa-arvokasvatuksessa-sivustolta löydät opettajille suunnattuja tasa-arvotyökaluja opetuksen eri asteille.

Tutustu sivuston osioon, jossa keskitytään tasa-arvosuunnitelman kehittämiseen: <https://tasa-arvokasvatuksessa.fi/aineenopettaja-tyokalupakki-tasa-arvosuunnitelma-koulussa/>

Toteuttajat: Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, Ekvalita

Mukana! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella (2019)

Opas tarjoaa esimerkkejä siihen, miten oppilaitoskohtaista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä on mahdollista kehittää.

Tutustu oppaaseen täältä: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/mukana_tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuustyö_toisella_asteella.pdf

Toteuttaja: Opetushallitus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

2. Muita hankkeita liittyen segregatioon, opetukseen ja ohjaukseen

Segregaation purku – työkaluja tasa-arvoisempaan työelämään (2021–2023)

Hankkeen tarkoituksena on lieventää sukupuolen mukaista eriytymistä eli segregatiota työelämässä käytäntöjä kehittämällä ja verkostoyhteistyöllä.

Lue lisää hankkeesta täältä: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/segregaation-purku-tyokaluja-tasa-arvoisempaan-tyoelamaan>

Toteuttajat: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa hanketta yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kanssa. Hanke on osa STM:n samapalkkaisuusohjelman toimintaa. [Samapalkkaisuus \(STM\)](#)

And Beyond – Miesten luovat polut työelämään-hanke (2021–2022)

Hanke kehittää luovuutta ja omakohtaisia kokemuksia hyödyntäviä lähestymistapoja työmarkkinoiden segregatioon käsittelyyn nuorten kanssa. Odotettavissa on pajoja nuorille sekä konkreettisia työvälineitä ja koulutusta ammattilaisille!

Lue lisää hankkeesta: <https://www.metropolia.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hankkeet/and-beyond-hanke>

Toteuttaja: Metropolia, Poikien talo

CONNEX for inclusion (2018–2021)

CONNEX for inclusion hanke kehitti pelillistä ja liikuntalähtöistä pedagogiikkaa vuosina 2018–21. CONNEX on kansainvälinen ESR-hanke, jossa on kumppaneita Belgiasta, Ruotsista ja Suomesta. CONNEX:in Suomen osahankkeen tavoitteena on tukea maahan muuttaneita löytämään koulutuspolkunsu ja sitoutumaan valitsemalleen alalle. Samalla tuetaan nuorten perheitä lisäämällä yhteistyötä. Hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä ohjausosaamista sekä pelillisen ja liikuntalähtöisen pedagogiikan tuntemusta.

Lue lisää hankkeesta: <http://www.connexforinclusion.eu/connex-for-inclusion-fi/fi-connex/>

Toteuttajat: Metropolia Ammattikorkeakoulu, Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, Helsingin NMKY ry, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, Stadin ammattiopisto – Stadin Brygga

Purkutalkoot (2017–2019)

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hankkeen tavoitteena oli tuottaa tietoa nuorten ammattikäsitteistä, niihin vaikuttavista tekijöistä ja niissä tapahtuneista muutoksista viimeisten 20 vuoden aikana. Hankkeessa tutkittiin nuorten ammattikäsitteisiin liittyviä merkityksiä ja niiden paikantumista eri elämänalueisiin. Huomiota kiinnitettiin erityisesti mahdollisiin eroihin tyttöjen ja poikien ammattikäsitteissä ja niitä selittävässä tekijöissä. Tavoitteena oli kuvata sukupuolisegregoituneita ammattikäsitteitä ja niiden syntymistä sekä parantaa yleistä ymmärrystä sukupuolisegregoituneiden koulutusvalintojen ja työmarkkinoiden muodostumisesta.

Tutustu hankkeen sivustoon täältä: <https://purkutalkoot.wordpress.com/>

Toteuttaja: Nuorisotutkimusseura Ry, Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus

3. Lukusuosituksia

3.1. Koulutuksen ja työmarkkinoiden segregatio

Aapola-Kari, S. & Lahtinen J. (2020) Tasa-arvon mallimaan sitkeä sukupuolierottelu. Ilmiö. 19.3.2020. <https://ilmiomedia.fi/artikkelit/tasa-arvon-mallimaan-sitkea-sukupuolierottelu/> (haettu 12.5.2022)

Halme, I. (toim.) (2018) AMIS 2018 Mitä kuuluu, ammattiin opiskeleva? Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry. <https://docplayer.fi/106347252-Amis-mita-kuuluu-ammattiin-opiskeleva.html> (haettu 18.11.2021)

Käsmä, E. (2020) Katariina kurvasi Saksan kautta autoalalle - Työllä ei ole vaaraa muuttua yksitoikkoiseksi. KALEVA 23.11.2020. Maksettu mainos Tasa-arvo tutuksi -hanke. <https://www.kaleva.fi/katariina-kurvasi-saksan-kautta-autoalalle-tyolla/3115517> (haettu 18.11.2021)

Lahtinen, J. & Tanhua, I. (2019) Sukupuolittuneet ammattikäsitteet yksi ammatillisen segregatian syy. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminta. Blogi: Tieto käyttöön. 14.3.2019. <https://tietokayttoon.fi/ajankohtaista/blogi/-/blogs/sukupuolittuneet-ammattikasitukset-yksi-amatillisen-segregatian-syy> (haettu 18.11.2021)

Lahtinen, J. (toim.) (2019) ”Mikä ois mun juttu” – nuorten koulutusvalinnat sosialisaatiomaisemien kehityksessä: Purkutalkoot-hankkeen loppuraportti. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta 2019:68. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161925> (haettu 12.5.2022)

Lönn, H. & Patama, P. (2015) Käsikirja ei-tyypillisten valintojen tukemiseen. Ammatillisen segregatian vähentäminen työ- ja elinkeinotoimiston keinoin -opas. Työ- ja elinkeinoministeriö. TEM oppaat ja muut julkaisut 13/2015. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74980/TEM_opas_13_2015_Kasikirja_eityyppi_lliisten_valintojen_tukemiseen_27082015.pdf (haettu 3.12.2021)

Mayer, M., Lahtinen, J., Aapola-Kari, S., Pietarinen, A., Kallio, A., Jänkälä, J.-P. & Hakanen, M. (2022) Työelämään tutustumisjaksojen toteutus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus perusopetuksen aikana. Valtioneuvosto. 7.4.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-060-8> (haettu 12.5.2022)

Murto, V., Vieno, A., Inkinen, A., Reinikainen, R. & Saari, J. (2018) Toisen asteen ammatillisten koulutusvalintojen sukupuolittuminen ja nuorten epätyypilliset valinnat. Policy brief 18/2018. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=26202> (haettu 12.5.2022)

Pöysä, V., Käyhkö, M. & Armila, P. (2018) Kauas koulut karkaavat – pitkät välimatkat lisäävät koulutuksellista eriarvoisuutta. ILMIO. Sosiologinen media kaikille 24.8.2018. <https://ilmiomedia.fi/yleinen/kauas-koulut-karkaavat-pitkat-valimatkat-lisaavat-koulutuksen-eriarvoisuutta/> (haettu 12.5.2022)

Reinikainen, R. (2018) Voimaa opiskeluun. Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä. Voimaa opiskeluun -hanke. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö, Otus. https://voimaaopiskeluun.diak.fi/wp-content/uploads/sites/7/2018/11/Voimaa_opiskeluun_Tietopaketti_opintojen_keskeyttamisesta_final.pdf (haettu 18.11.2021)

SAKKI ry (2022) Amisbarometri. Verkkosivu. <https://sakkiry.fi/amisbarometri/>

Souto, A-M. (2019) Kannatteleva ohjaus ja etnistyvien koulutus- ja urapolkujen ehkäisy -esitys. Opetushallituksen tilaisuus Monikulttuurisen ohjauksen neliapila –tieto, taito, tahto ja tunne 26.4.2019. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/anne-mari-souto_0.pdf (haettu 12.5.2022)

Tanhua, I. (2019) Miksi sukupuoli vaikuttaa alavalintaan. SEGLI-hankkeen tutkimus. SEGLI-hanke. 27.2.2019. <https://www.kaikkienduuni.fi/miksi-sukupuoli-vaikuttaa-alavalintaan#osio1> (haettu 12.5.2022)

Tanhua, I. (2018) Teorioita sukupuolenmukaisen segregaation syistä. SEGLI-hankkeen tutkimus. SEGLI-hanke. 27.8.2018. <https://www.kaikkienduuni.fi/teorioita-segregaation-syist> (haettu 12.5.2022)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2021) Koulutuksen sukupuolen mukainen segregaatio. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 23.8.2021. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/koulutus-ja-kasvatus/koulutuksen-sukupuolen-mukainen-segregaatio> (haettu 18.11.2021)

3.2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus opetuksessa ja ohjauksessa

Jääskeläinen, L., Hautakorpi, J., Onwen-Huma, H., Niittymäki, H., Pirttijärvi, A., Lempinen, M. & Kajander, V. (2015) Tasa-arvotyö on taitolaji. Opas sukupuolen tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa -opas. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2015:5. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/173318_tasa_arvotyö_on_taitolaji_0.pdf (haettu 9.12.2021)

Laukkanen, A., Miettinen, S., Elonheimo, A-M., & Ojala, H. & Sarema, T. (toim.) (2018) Feministisen pedagogiikan ABC – Opas ohjaajille ja opettajille. Tampere: Vastapaino.

Michelsson, R. (2022) Dialogiosaamisella edistetään yhdenvertaista kohtaamista - kokemuksia verkkokurssilta. Julkaisussa Ammatillinen opettajankoulutus - Luovuutta. Tulevaisuutta. toim. Hyyryläinen, A., Laakkonen I, Leppäkorpi A., Viitasaari M. ja Torvinen H. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu ammatillisen opettajakorkeakoulun juhlaulkaisu, 60–69.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/745288/JAMKJULKAISUJA3112022_web.pdf?sequence=2&isAllowed=y (haettu 2.6.2022)

Michelsson, R. (2021) Miten dialogitaidot tukevat yhdenvertaisuutta opetuksessa ja ohjauksessa? Elinikäisen ohjauksen verkkolehti Elo, JAMK ammatillisen opettajakorkeakoulun verkkolehti. Julkaistu 25.2.2021. <https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2021/02/25/miten-dialogitaidot-tukevat-yhdenvertaisuutta-opetuksessa-ja-ohjauksessa/> (haettu 3.12.2021)

Toiviainen, S. (2019) Suhteisia elämänpolkuja – yksilöllistä elämänhallintaa. Koulutuksen ja työn marginaalissa olevien nuorten toimijuus ja ohjaus. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 217, Tiede. Nid. 212 s. KL 38.

3.3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Finlex (2015) Oppilaitoksen yhdenvertaisuuskysely. Finlex. http://yhdenvertaisuus.finlex.fi/wp-content/uploads/2015/10/Oppia_kaikilleFI.pdf (haettu 18.5.2022)

Opetushallitus (2020) Koulun tehtäviin kuuluu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta – lakisääteisistä velvoitteista tarvitaan lisää tietoa. Tiedote. 22.10.2020. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/koulun-tehtaviin-kuuluu-edistaa-tasa-arvoa-ja-yhdenvertaisuutta-lakisaateisista?fbclid=IwAR1avD8dCG55gyHhhr-k19-o1DP3Ki8fAS4nVrEbT88k7RQMuoaelg0Cmkw> (haettu 25.11.2021).

Opetushallitus (n.d.) Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa. Verkkosivu. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa> (haettu 18.5.2022)

Rusanen, T. & Halonen, L. (2021) Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien kehittäminen edellyttää opiskelijoiden aktiivista osallisuutta ja kokonaisvaltaista tilannekartoitusta. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 32. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202101293247> (haettu 25.11.2021)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (n.d.) Kouluterveyskyselyn tulokset. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkosivu. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset> (haettu 18.5.2022)

Vipunen (n.d.) Opiskelijapalaute. Verkkosivu. <https://vipunen.fi/fi-fi/ammattillinen/Sivut/Opiskelijapalaute.aspx> (haettu 18.5.2022)

3.4. Kulttuuritietoisuus ja antirasismi

Abdulkarim, M. (2019) Maailman paras koulu teki identiteetistäni ongelman. YLE 2.10.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10943147>

Duunitori (2021) Romanian työnhaku tyssää usein alkuunsa – Leif Hagert: ”Pitää todistaa, ettei ole kasa stereotyyppioita, vaan hyvä ja ahkera työntekijä”. Duunitori. <https://duunitori.fi/tyoelama/romanit-syrjinta-tyoelamassa> (haettu 18.5.2022)

Manner, M. & Nieminen, A-S. (2020) Opettajakin voi olla värisokea – rasismien kitkeminen kouluista vaatii työtä. OAJ-areena. <https://www.opettaja.fi/ajassa/opettajakin-voi-olla-varisokea-rasismien-kitkeminen-kouluista-vaatii-tyota/> (haettu 18.5.2022)

Ruskeat tytöt (2020) Kaikkien koulu. Podcast. <https://soundcloud.com/ruskeat-tytoet/sets/kaikkien-koulu>

Yhdenvertaisuus.fi (n.d.) Arjen antirasistiset teot. Verkkosivu. <https://yhdenvertaisuus.fi/arjen-antirasistiset-teot> (haettu 18.5.2022)

3.5. Sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus

Huuska, M. (2021) Sukupuolen moninaisuus ja kehon kirjo. Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus. Seta-julkaisut. <https://seta.fi/tue/sukupuolen-moninaisuus-ja-kehon-kirjo/> (haettu 18.11.2021)

Jokela, S., Luopa, P., Hyvärinen, A., Ruuska, T., Martelin, T., Klemetti, R. (2020) Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvointi: Kouluterveyskyselyn tuloksia 2019. Työpaperi 38/2020. THL. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-580-3>

Kalliokoski, W. & Karvinen, M. (2020) Sukupuolen moninaisuus ja lapset. Helsinki: Seta ry. 2. painos. <https://seta.fi/tue/sukupuolen-moninaisuus-ja-lapset/> (haettu 18.11.2021)

SETA (n.d.) Opetusala. Verkkosivu. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/ammattilaisille/opetusala/> (haettu 18.5.2022)

Sukupuolenmoninaisuuden osaamiskeskus (n.d.) Sukupuolen moninaisuuden sanastoa. Verkkosivu. <https://sukupuolenosaamiskeskus.fi/sukupuolen-moninaisuus/sukupuolen-moninaisuuden-sanasto/>

